

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 200804306-/AKG

Oslo, 2010-06-03

Høring – forslag til endringer i representasjonsregelverket

Vi viser til høringsnotat av 26. mars d.å.

Norsk Redaktørforening (NR), som representerer 750 redaktører i alle typer norske medier, hvorav 260 sjefredaktører (ansvarlige redaktører), reagerer med undring på at verken vi eller Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er tatt med på listen over høringsinstanser til den foreslåtte endringen i representasjonsforskriften. Særlig underlig blir dette sett i lys av at begge organisasjonene er parter i den avtalen som per i dag regulerer de ansattes medbestemmelsesrett i aviser og nyhetsbyråer. Vi tillater oss likevel å komme med noen kommentarer til høringsnotatet.

1. Styrking av ansattes representasjon?

Departementet foreslår i notatet å fjerne unntaket for avisbedrifter og nyhetsbyråer, og at disse innlemmes i representasjonsforskriften. Det argumenteres ”på prinsipielt grunnlag” for at dette gir den beste garantien for arbeidstakernes representasjonsrettigheter, heller enn dagens frivillige avtale. Det ”prinsipielle” i argumentasjonen skal vi la ligge. Lovfesting vil generelt alltid gi bedre sikring av rettigheter enn avtaler som kan gjøres til gjenstand for forhandlinger eller oppsigelse. Men at en overgang fra avtalebasert til lovfestet representasjon uten videre gir bedre ansattrepresentasjon i aviser og nyhetsbyråer er ikke riktig. I hvert fall ikke slik dagens aksjelov er utformet. Dagens medbestemmelsesavtale sikrer styrerepresentasjon for ansatte i avisbedrifter med mer enn 10 ansatte. Ved en eventuell innlemming i representasjonsforskriften, vil det være aksjelovens grense på 30 ansatte som gjelder for å kunne kreve styrerepresentasjon. En rekke aviser og mediebedrifter har mellom 10 og 30 ansatte. For disse vil retten til representasjon i styret dermed falle bort. Så selv om departementet ”prinsipielt” har rett, så vil ansatte i mange avisbedrifter oppleve at de *i praksis* mister sin medbestemmelsesrett.

2. Ingen negative konsekvenser?

Departementet skriver at det ikke er noen ”negative konsekvenser ved å lovfeste arbeidstakernes rett til representasjon” for avisbedrifter og nyhetsbyråer, samtidig som man

ber høringsinstansene melde fra om det ”eventuelt foreligger andre særlige hensyn som tilsier at disse næringene ikke bør innlemmes i representasjonsforskriften.

Vi finner det mildt sagt påfallende at departementet tilsynelatende ikke har satt seg bedre inn i bakgrunnen for dagens system, og hvorfor avisbedrifter og nyhetsbyråer ikke er omfattet av representasjonsforskriften. Vi tillater oss å sitere fra den gjeldende avtalen om ansattes medbestemmelsesrett i avisbedrifter og nyhetsbyråer, hvor det i innledningen blant annet heter:

”Avisene og nyhetsbyråene inntar en særstilling blant norske bedrifter. Bestemmelsene i denne avtalen må sees ut fra disse spesielle forhold. I egenskap av informasjons- og opinionsmedia har aviser og nyhetsbyråer et ideelt formål. Det er en grunnforutsetning for partene at intet i denne avtale skal svekke det ideologiske grunnlaget eller den redaksjonelle uavhengigheten som avisene bygger sin virksomhet på, jf. lov om redaksjonell fridom av 13. juni 2009. De retningslinjer som gjelder for forholdet mellom en avis/nyhetsbyråets utgivere (styret) og avisens/nyhetsbyråets redaktør, inntatt i den såkalte Redaktørplakaten, skal ikke kunne settes til side ved bestemmelse i eller praktisering av denne avtale.”

Avtalen er inngått mellom de fem sentrale arbeidstakerorganisasjonene innen avissektoren, samt MBL og NR. Det er altså bred enighet om i bransjen om at medier som driver journalistisk virksomhet ikke uten videre kan underlegges de samme regler som vanlig næringsvirksomhet på dette området.

Unntaket fra representasjonsforskriften for avisbedrifter og nyhetsbyråer bygger på en grunnleggende forståelse av den helt spesielle maktbalansen som gjelder i norske medier; eierne angir den redaksjonelle hovedretningen og bestemmer det økonomiske og strukturelle rammeverket – ansvarlig redaktør gis fullmaktene til fritt å foreta de daglige redaksjonelle valg og styre redaksjonen på de premisser eierne har lagt til grunn. Å gjøre et journalistisk mediums redaksjonelle linje eller politiske/ideologiske ståsted til gjenstand for beslutningsprosesser sprunget ut av tradisjonelle bedriftsdemokratihensyn, vil forrykke den finstemte maktbalansen mellom eiere og ansvarlig redaktør, slik den er uttrykt i både Redaktørplakaten og nå senere lov om redaksjonell fridom i media fra 2009. Det vil også – formodentlig – bli et forstyrrende element i det ansvarssystemet som medieansvarsutvalget (nedsatt av Justisdepartementet) nå utreder. Også der er utgangspunktet at ansvarlig redaktør har et særlig og personlig ansvar, gitt som mandat direkte fra eierne. I spørsmål som angår den redaksjonelle linje og prioriteringer, er det *eierne* som er ansvarlig redaktørs rapporteringspunkt. På den annen side er det eiernes privilegium å ansette og avsette ansvarlig redaktør.

Vi vil derfor på det sterkeste fraråde den endringen som departementet foreslår.

3. Alternative modeller

Prinsipielt mener Norsk Redaktørforening at unntaket i representasjonsforskriften bør utvides til å omfatte alle medievirksomheter som omfattes av lov om redaksjonell fridom i media. Dette vil gi et logisk og konsistent unntak, hvor det ikke er *typen* medievirksomhet som avgjør hvorvidt man omfattes eller ikke, men hvorvidt man driver nyhets- og aktualitetsformidling eller ikke. Et utvidet unntak vil kunne følges opp av vel fungerende avtaler, i tråd med dagens avtale for avisbedrifter og nyhetsbyråer.

Subsidiært mener vi at dagens ordning bør opprettholdes. Det gir etter vårt syn riktignok den noe ulogiske situasjon at det er type *formidlingsplattform* som avgjør hvorvidt et journalistisk medium faller innenfor eller utenfor. Samtidig gir den ansatte i en rekke bedrifter utvidet medbestemmelse, men med en klar avgrensning mot spørsmål som gjelder avisens redaksjonelle linje.

Atter *subsidiært* mener vi at dersom avisbedrifter og nyhetsbyråer skal innlemmes i representasjonsforskriften, må det gjøres unntak i selve forskriften for de typer styrebeslutninger som angår den redaksjonelle linje, slik det fremgår av dagens avtale:

”De ansattes representanter har ikke stemmerett i saker som gjelder avisens/nyhetsbyråets redaksjonelle linje og grunnsyn, eller i saker hvis avgjørelse i vesentlig grad beror på avisens/nyhetsbyråets ideologiske grunnsyn.

Når ansettelsessaker tas opp i styret, har de ansattes representanter ikke stemmerett i ansettelser som berører avisens/nyhetsbyråets redaksjonelle ledelse og/eller grunnsyn for øvrig.”

Unntaket vil i så fall måtte omfatte alle journalistiske virksomheter som omfattes av lov om redaksjonell fridom i media. Dette alternativet vil tilfredsstillende departementets begrunnelse om at arbeidstakernes medbestemmelsesrett sikres bedre gjennom lovfesting, samtidig som det hensyntar det helt sentrale prinsipp at spørsmål om frie mediers redaksjonelle linje er et spørsmål som hører hjemme i aksens mellom eier og ansvarlig redaktør – og bare der.

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
ass. generalsekretær